

“Lucrècia Borja en la llegenda papal demoníaca.”

Especialitzada en la llegenda negra dels Borja, la senyora Schüler-Pirolí acusà, d'una banda, els autors del llibre *Malleus maleficarum*, Jakob Sprenger i Heinrich Institoris, d'haver fet de Lucrècia una bruixa i l'única culpable de la perdició de la seua família. D'altra banda, la forta personalitat de Lucrècia i la seua participació activa en la vida pontifical havien de molestar les ments tradicionalistes de l'època, com la del mestre de cerimònies pontifical, Johannes Burckard. Els romàntics francesos, finalment, ampliaren aquesta versió i crearen una Lucrècia experta en verins i assassina.

SUSANNE SCHÜLER-PIROLI, Roma
Especialista en el tema dels Borja; en té diverses publicacions.

“Savonarola i Alexandre VI.”

Alexandre VI, en tant que representant de l'Església com a poder i del seu distanciament dels orígens del cristianisme, troba una forta oposició en el dominicà Girolamo Savonarola, qui critica l'esperit de l'època i reclama el retorn a l'ascesi i una reforma profunda de l'església. La ponència del senyor Röttgen volia demostrar, amb l'ajuda d'una mostra de pintures en diapositives, que Savonarola triomfà a la Itàlia republicana fins ben entrat el segle XIX, mentre que Alexandre i els Borja caigueren víctimes de la mala fama a què els va condemnar la contradicció interna de la seua pròpia època.

HERWARTH RÖTTGEN, Stuttgart
Professor d'història de l'art a la Universitat de Stuttgart.

“Retrats i pseudo-retrats a les Sales Borja al Vaticà.”

A les Sales Borja hi ha retrats d'Alexandre VI i d'alguns contemporanis seus. A més d'això, se suposa que els fills i l'amant del papa Borja hi estan representats en diverses criptes. Sabine Poeschel es dedicà a desmuntar minuciosament totes aquestes “identificacions”, ja que no estan fonamentades i “naixen del desig de poder contemplar aquells personatges històrics tan famosos”. Un dels principals arguments que utilitzà era la llei del *Decorum*, que fa impensable la representació, per exemple, de l'amant del papa com a Madonna. La brillant exposició del tema rebé molts aplaudiments i, també, algunes crítiques.

SABINE POESCHEL, Stuttgart
Professora d'història de l'art a la Universitat de Stuttgart.

“Faust i Borja: la figura borgiana en la saga del Faust.”

El fet que, a Alemanya, abans de Luter ja hi havia reaccions contra el papat, que quedaren reflectides en la literatura popular, converteix Alexandre VI en l'antecessor de Faust. La llegenda, que s'estenia ràpidament amb la mort del papa Borja i segons la qual aquest havia pactat amb el dimoni per poder ocupar en tron de Sant Pere, ja es troba inclosa en *Promptvarivm exemplorum* (Andreas Hondorff, 1572) i en *Epitome Historiarvm* (Wolfgang Bütner, 1576). (Curiosament, els dos eren protestants.) Així, la història de la família Borja ha trobat l'entrada oficial en la saga del

Faust. L'any 1794, Friedrich Maximilian Klinger dedicà una atenció especial a aquesta família de mala fama en *Fausts Leben, Taten und Höllenfahrt* ('Vida, fets i viatge de Faust a l'infern').

LUIGI TACCONELLI, Pescara
Professor de llengua i literatura alemanyes a la Universitat de Pescara.

“Vanozza i el segle XVII: l'amant d'Alexandre VI com a favorita barroca.”

Al segle XVII aparegué una biografia sobre “Valentino” César Borja. En aquell llibre el papa queda disculpat, mentre que Vanozza Catanei, que històricament no havia tingut pes, carrega amb la culpa de tots els fets ocorreguts durant el pontificat borjà. Al cap de pocs anys, Gregorio Leti n'escriu una nova versió, on subratlla l'aspecte de la dona com a culpable i converteix el “diabòlic Vaticà” en una cort absolutista amb favorites barroques. Aquesta ponència seguia, per tema i tractament, la línia iniciada per Susanne Schüler-Pirolí quan parlava de Lucrècia Borja.

MARIONA HERMANN-RÖTTGEN, Stuttgart

Dr. phil. Es dedica a estudis de la literatura i a la logopèdia.

L'últim dia, hi hagué diverses ponències que tocaren aspectes tangencials: Helga Schuppert parlà de “Lucrècia Borja i la imatge literària de la dona al renaixement”; Michael Kienzle i Dick Mende exposaren el tema “Teatre sobre els Borja. Comentaris sobre l'escàndol literari per *Das Liebeskonzil* ('El Concil d'Amor'), d'Oskar Panizza (1894/95)”; Hans Ulrich Seeber reflexionà sobre “El drama borgià de Swinburne *The Duke of Gandia* i la imatge de la dona a l'Anglaterra del segle XIX”.

Finalment, tancà el congrés una taula redona amb la participació de tots els ponents.

Heike Van Lawick